

А. В. Калініна, кандидат юридичних наук, науковий співробітник відділу кримінологічних досліджень Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України
ORCID: 0000-0001-8015-0807

ПАНДЕМІЯ ВІРУСУ VS ПРАВОПОРЯДОК: КРИМІНОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ¹

*Погані часи часто дають чудові можливості.
Дональд Трамп, Президент Сполучених
Штатів Америки*

Постановка проблеми. Суспільство – складна система процесів, що нерозривно пов’язані один з одним. Це механізм, що складається з безлічі елементів – суспільних відносин – і має надскладну організацію. Тому зміни у функціонуванні однієї з його складових прямо чи опосередковано різною мірою впливають на значну кількість інших. Головними сферами функціонування сучасного суспільства, задля забезпечення благополуччя його членів, є економічна, охорони здоров’я, підтримання правопорядку, інформаційна сфери, сфера послуг та ін.

Із грудня 2019 р. і дотепер у суспільне життя багатьох країн втрутився фактор, що вплинув на появу різких змін у його звичному укладі – розпочалася й триває світова пандемія коронавірусу (Covid-2019). Боротьба держав за здоров’я їх громадян сприяла запровадженню ними низки карантинних заходів, подекуди, досить суворого характеру. Головним із таких заходів стала самоізоляція – перебування особи за місцем проживання з максимальною мінімізацією безпосередньої взаємодії з іншими особами задля зменшення ризику інфікування. Тобто звичний ритм та спосіб життя мільйонів людей на планеті зазнав змін. Такі умови цілком закономірно вплинули і на стан злочинності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Кримінологічне осмислення детермінації злочинності здійснювалося багатьма вченими. Різні аспекти цієї проблематики висвітлювалися у наукових працях таких вітчизняних учених: В. С. Ба-

тиргареєвої (V. S. Batyrgareieva), О. М. Бандурки (O. M. Bandurka), В. В. Голіни (V. V. Holina), Б. М. Головкина (B. M. Holovkin), І. М. Даньшина (I. M. Dan’shyn), В. М. Дрьоміна (V. M. Dr’omin), А. П. Закалюка (A. P. Zakaliuk), А. Ф. Зелінського (A. F. Zelins’kyj), Н. В. Ківенка (N. V. Kivenko), О. М. Костенка (O. M. Kostenko), І. П. Лановенка (I. P. Lanovenko), О. М. Литвака (O. M. Lytvak), О. М. Литвинова (O. M. Lytvynov), П. В. Мельника (P. V. Mel’nyk), С. І. Нежурбіди (S. I. Nezhurbida) та ін. Проте зв’язок пандемії коронавірусу, що спалахнула в кінці 2019 р., зі злочинністю наразі на науковому рівні ще не розглядався. Надання загальної характеристики та визначення місця такого фактора біологічної природи, як масова захворюваність населення на вірус, і наслідки його масштабного убезпечення від зараження ним (переважно адміністративним шляхом) здійснювалися, головним чином, на основі повідомлень у пресі та в інших інформаційних українських та зарубіжних джерелах.

Метою статті є здійснення кримінологічного аналізу можливих змін у стані злочинності держав, у тому числі й в Україні, через запровадження жорстких карантинних заходів у зв’язку зі світовою пандемією Covid-2019.

Виклад основного матеріалу. «Творцем» злочинності є людина – біосоціальна істота, життя та діяльність якої залежить від безлічі факторів різного походження: внутрішніх (таких, що перебігають в організмі конкретного індивіда) та зовнішніх

¹ *Примітка.* Статтю підготовлено на виконання теми фундаментального наукового дослідження НДІ ВПЗ «Стратегія зменшення можливостей вчинення злочинів: теорія та практика» (номер державної реєстрації в УкрІНТЕІ 0117U000283).

(маса різнохарактерних впливів на нього). Дослідження біологічної складової існування людства та її зв'язок зі злочинністю є одним із найдавніших дискусійних питань у кримінології, особливо у вченні про особу злочинця і в теорії детермінації злочинності. Однак при дослідженні біологічних факторів злочинності увага науковців зосереджується на поясненні злочинної поведінки людини впливом на неї процесами, що перебігають в організмі злочинця (генетична зумовленість вчинення особою злочинів, вплив психодинамічних, біохімічних та ін. факторів на неї тощо), і зовсім рідко приділяється увага факторам навколишнього середовища, що мають біологічну природу, та можуть прямо чи опосередковано впливати на поведінку людини.

Для кожного індивіда навколишнє середовище є власною системою існування. У науці сприймання навколишнього світу як цілісної системи має велике теоретичне і практичне значення для розуміння як позитивних, так і негативних процесів, що в ньому відбуваються¹. Навіть незначна зміна у будь-якій зі складових такої системи спричиняє відповідні зрушення в інших.

Завдатком благополуччя суспільства є здоров'я його членів. Здоров'я людини – це органічна єдність фізичного, психічного і соціального благополуччя². І коли одна ланка цієї єдності руйнується, можна говорити про існування факторів ризику, детермінантів девіантної, зокрема, протиправної поведінки³.

Із середини грудня 2019 р. світ охопила пандемія вірусу SARS-CoV-2, що триває й дотепер. Всесвітня організація охорони здоров'я (далі – ВООЗ) у березні 2020 р. офіційно проголосила поширення коронавірусної хвороби 2019 всесвітньою епідемією (скорочено Covid-2019 або COVID-19)⁴. У межах боротьби із загрозою для життя та здоров'я населення, влада багатьох держав запровадила жорсткі карантинні заходи, а отже, змінила звичний уклад життя соціальних груп. Виробничий процес частково було переведено у дистанційний режим, а частково – зупинено зовсім. Майже припинилося міждержавне

та регіональне транспортне сполучення, а також пасажирські перевезення в межах конкретних адміністративно-територіальних одиниць. Запроваджено обмеження щодо перебування осіб поза межами свого помешкання, введено особливі вимоги щодо здійснення товарообігу та ін. У зв'язку з цим держави постали не лише перед загрозою коронавірусу, а й перед фактичними та потенційними змінами у стані злочинності, як за кількісними, так і за якісними показниками. І хоча сам період та суворість карантинних заходів у кожній з уражених вірусом держав дещо відрізняється за моментом початку та хронологічними рамками, зміна тенденцій у стані злочинності на їх територіях є схожими.

В Україні Кабінет Міністрів України оголосив початок карантину 12 березня 2020 р.⁵ Головним заходом для збереження здоров'я особи (особливо тих громадян, які наразі повернулися з-за кордону) було запропоновано перебування її в режимі самоізоляції – утриманні від контакту з іншими для того, щоб зменшити ризик інфікування, а також виключенні будь-яких ситуацій тісного контакту з іншими людьми (окрім звернення за медичною допомогою)⁶. Уряд визначив перебування в режимі самоізоляції як обов'язковий захід для: 1) осіб, які мали контакт із хворим на COVID-19, крім осіб, які перебували у засобах індивідуального захисту у зв'язку з виконанням службових обов'язків; 2) осіб, щодо яких є підозра на інфікування, або осіб, які хворіють на COVID-19 та не потребують госпіталізації; 3) осіб, які досягли 60-річного віку, крім осіб, які здійснюють заходи, пов'язані з недопущенням поширення COVID-19, забезпечують діяльність об'єктів критичної інфраструктури⁷. Для інших такий режим є рекомендованим. І якщо на початку введення карантину захід нерідко сприймався населенням негативно, що було цілком природним через раптовість його введення, то з часом більшість громадян поставилася до проблеми з розумінням та

⁵ Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. №211 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-p> (дата звернення 15.03.2020).

⁶ Безпека та відповідальність: Інструкція від МЗС України та МОЗ України для тих, хто повертається з-за кордону URL : <https://moz.gov.ua/article/news/bezpeka-ta-vidpovidalnist-instrukcija-vid-mzs-ukraini-ta-moz-ukraini-dlja-tih-hto-povertaetsja-z-za-kordonu> (дата звернення 23.03.2020)

⁷ Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 : постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. №211 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-p> (дата звернення 15.03.2020).

¹ Ківенко Н, Лановенко І, Мельник П, *Девіантна поведінка: сучасна парадигма* (Акад держ подат Служби України 2002) 6

² Ківенко Н, Лановенко І, Мельник П, 7

³ Ківенко Н, Лановенко І, Мельник П, 7

⁴ Пандемія коронавірусної хвороби 2019? (Wikipedia) <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%8F_%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%96%D1%80%D1%83%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%97_%D1%85%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%B8_2019> (дата звернення 20.03.2020).

свідомо почала виконувати рекомендації Уряду. Але задля власної безпеки та безпеки оточуючих переважна частина активного населення змінила свій звичний ритм життя на більш спокійний, дистанційний, із перебуванням здебільшого у межах власної домівки. Звідси – відповідні зміни кількісних та якісних показників цілої низки злочинів.

Прогнози спеціалістів із приводу стану злочинності під час карантину не однозначні. У деяких державах із початком його оголошення констатується зменшення звернень громадян до поліції, а отже – і зниження рівня злочинності (наприклад, у США в штатах Іллінойс, зокрема в м. Чикаго, Пенсильванія, Індіана та ін.)¹. В окремих випадках місцева поліція за допомогою офіційних сторінок у соціальних мережах звернулася до злочинців із проханням не вчиняти злочини під час пандемії, аргументуючи прохання тим, що кількість хворих на коронавірус невпинно зростає (США, штат Юта, м. Солт-Лейк-Сіті²; Польща³ та ін.). Проте правоохоронці ставляться до такого «затишшя» з обережністю. Адже, об'єктивно оцінюючи ситуацію, можна прогнозувати, що зменшення кількості злочинів на початку карантинних заходів є закономірним: зі зменшенням кількості людей на вулицях зменшується й рівень вуличної злочинності. Однак надалі, чим довше буде продовжуватися карантин, тим більше проблем буде виникати у межах того чи іншого населеного пункту. До того ж зменшення кількості злочинів може мати й штучне походження. Так, у містах Філадельфія та Денвер поліцією було прийнято рішення не заарештовувати правопорушників за злочини, пов'язані із наркотиками, крадіжки, крадіжки зі зломом та вандалізм⁴, через

¹ Див.: Bradley B, 'How the stay-at-home order has impacted Chicago's crime statistics' <<https://wgntv.com/news/wgn-investigates/how-the-stay-at-home-order-has-impacted-chicagos-crime-statistics/>> (дата звернення 25.03.2020); Parrish M, 'Crime rates and COVID-19' <<https://www.pahomepage.com/news/crime-rates-and-covid-19/>> (дата звернення 25.03.2020); Kudisch J, 'Positive effects of COVID-19, why police say it's lowering crime rates' <<https://www.wthitv.com/content/news/Positive-effects-of-COVID-19-why-police-say-its-lowering-crime-rates-569054011.html>> (дата звернення 25.03.2020).

² У США поліцейські попросили не скоювати злочинів на час пандемії корона вірусу? (NizhynNEWS) <<https://nizhyn.in.ua/u-ssha-policejski-poprosili-ne-skoyuvati-zlochiv-na-chas-pandemi%D1%97-koronavirusu.html>> (дата звернення 25.03.2020).

³ Коронавірус: у Польщі поліція звернулася до криміналітету з проханням тимчасово припинити скоювати злочини (Прямий, 20 березня 2020) <<https://prm.ua/koronavirus-u-polshhi-politsiya-zvernulas-do-kriminalitetu-z-prohanniam-timchasovo-pripiniti-skoyuvati-zlochini/>> (дата звернення 25.03.2020).

⁴ Tompkins A, 'How will coronavirus-related closures and quarantines affect crime rates?' <<https://www.poynter.org/>

потенційну загрозу зараження злочинців коронавірусом за ґратами. Проте необхідно враховувати й те, що злочинці також дбають про своє здоров'я та обирають самоізоляцію для його збереження.

Зростання злочинності після перебігу певного періоду карантину пояснюється ще й тим, що заходи карантину значно вплинули на економіку держав. Частина людей отримала статус «безробітний» через різку зупинку багатьох виробничих процесів, розірвання договорів, угод, порушення у роботі транспорту тощо. Криза безробіття викликає кризу соціальну, і закономірно – зростання злочинності. Це загальнопоширений закон розвитку подій у соціумі, що призведе до спалаху у першу чергу майнових злочинів. Прикладом таких ситуацій є здійснення після оголошення карантину серії зухвалих нападів на громадян із метою пограбування у столиці України – м. Києві⁵.

Наразі вбачається можливим зробити прогнози щодо таких головних змін у стані злочинності для держав, що запровадили карантинні заходи, у тому числі й для України:

1. Збільшення кількості кримінально-караних порушень санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним хворобам та масовим отруєнням (ст. 325 КК України).

2. Зростання кількості шахрайств, у першу чергу пов'язаних із:

а) придбанням та продажем медичних засобів індивідуального захисту (захисних масок, масок-респіраторів, антисептичних засобів, ліків і т. п.), продуктів харчування, речей індивідуального вжитку тощо через мережу Інтернет;

б) розповсюдженням «високоєфективних ліків» від коронавірусу або препаратів, які унеможливають зараження ним;

в) дезінфекцією приміщень, автомобілів, речей і т. п. від коронавірусу;

г) пропозиціями надання грошової допомоги у зв'язку із поширенням COVID-19 від держави, органів місцевого самоврядування, посадовців, банківських установ, приватного сектора та ін. (які особа отримує на електронну пошту – фішинг, або мобільний телефон – телефонне шахрайство), для скористання якими необхідно повідомити індивідуальні ідентифікаційні дані банківських карток,

reporting-editing/2020/how-will-coronavirus-related-closures-and-quarantines-affect-crime-rates/> (дата звернення 24.03.2020).

⁵ В Києві спалахнула нова епідемія – вірус бандитизму (UKRRAIN) <https://ukrrain.com/v_kievi_spalahnula_nova_epidemiya_virus_banditizma.html> (дата звернення 24.03.2020).

або, навпаки, необхідністю термінового надання такої допомоги близьким родичам особи для лікування від коронавірусу (як правило, таке звернення адресується телефоном і головною групою ризику є особи середнього та похилого віку, адже шахраї звертаються до них від імені дітей чи онуків; також до потенційної жертви може звертатися «медичний персонал»: лікар, медсестра та ін.)¹ і т. п.

3. Поширення випадків вандалізму, мародерства, хуліганств, особливо в нічний час, оскільки низка приміщень залишиться без належної (а подекуди й зовсім неіснуючої) системи охорони, а правоохоронні органи не завжди зможуть фізично впоратися із додатковим навантаженням.

4. Збільшення проявів кіберзлочинності – злочинці також обирають дистанційний режим роботи. Так, кіберполіція України застерігає, що під час пандемії коронавірусу можуть набути поширення, наприклад, випадки розповсюдження фейків з метою розповсюдження паніки та дестабілізації ситуації в умовах карантину².

5. Зростання кількості випадків домашнього насильства та насильницьких злочинів, а також злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості, вчинених на побутовому ґрунті, оскільки багато сімей у зв'язку із самоізоляцією опиняються у ситуації надмірного психологічного навантаження, що призводить до сплесків агресії та вказаних проявів. Так, наразі констатовано, що за досить нетривалий період карантину у Франції кількість звернень з приводу домашнього насильства зросла на 36%, а в Австралії – на 75%³.

6. Пожвавлення деяких фонових для злочинності явищ. Зокрема, цілком передбачуваним є підвищення ступеня алкоголізації населення, а звідси – збільшення кількості злочинів, що вчиняються у стані алкогольного сп'яніння. Зростання

рівня споживання алкоголю населенням у період карантину можна пояснити тим, що дехто вбачає в алкогольних напоях порятунк від коронавірусної інфекції, хтось обирає алкоголь як засіб зняття стресу, хтось перебуває у відчай через тимчасову втрату роботи або отримання статусу безробітного та ін. Із тих же причин можна передбачити і підвищення рівня вживання наркотиків та їх аналогів.

Ще одним загрозливим явищем, пов'язаним із перебуванням особи під час карантину в режимі ізоляції, є загострення кризи самотності, існування якої вчені всього світу стурбовані протягом останніх років. Дослідники наголошують, що така криза частіше виникає в осіб, старших 50 років. Одним із наслідків перебування в цій кризі є підвищений рівень депресивних станів⁴. Такі стани насамперед пов'язані із відчуттям пригніченості із-за обмеження доступу до навколишнього світу⁵. Все це – благодатний ґрунт для початку надмірного вживання алкоголю, наркотиків та почастишанню спроб учинення самогубств.

Також не можна оминати увагою зростання кількості безпритульних осіб на вулицях. Адже такі особи не мають коштів для хоча б тимчасового найму житла, значна їх кількість перебуває у медичних закладах на лікуванні, яке припинилося у зв'язку із підготовкою лікарень до прийняття хворих на коронавірус. Благодійні фонди та організації, які опікуються такими особами, фізично не в змозі охопити всю їх кількість. А це – потенційні злочинці (майнові злочини, нанесення тілесних ушкоджень), а ще частіше – особливо через безпорадний стан – жертви злочинів.

7. Активізація руху незаконних мігрантів через кордони та організації незаконного переправлення осіб через державний кордон (а в Україні ще порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію та виїзду з неї) (ст. 204¹ КУпАП, ст. 332 та 332¹ КК України). Хоча масовий перехід кордону наразі є неможливим через посилення його охорони і фактичне «закриття» європейських та інших держав, бажаючи потрапити в певний пункт при-

¹ Long C, Balsamo M, Muhumuza R, 'Coronavirus-related crimes capitalize on fear' Northwest Herald <<https://www.nwherald.com/2020/03/24/coronavirus-related-crimes-capitalize-on-fear/as7il4i/>> (дата звернення 24.03.2020); 'INTERPOL warns of financial fraud linked to COVID-19' (INTERPOL) <<https://www.interpol.int/News-and-Events/News/2020/INTERPOL-warns-of-financial-fraud-linked-to-COVID-19>> (дата звернення 24.03.2020)

² 'Кіберполіція розповідає про типові випадки шахрайства під час коронавірусу' (Кіберполіція України) <<https://cyberpolice.gov.ua/article/kiberpoliczziya--rozpovidaye-pro-typovi-vypadky-shaxrajstva-pid-chas-koronavirusu-1820/>> (дата звернення 25.03.2020).

³ 'Во всём мире из-за карантина растёт число случаев домашнего насилия. В Европе прячутся в аптеках по кодовому слову' (Esquire) <<https://esquire.ru/articles/168403-vo-vsem-mire-iz-za-karantina-rastet-chislo-sluchaev-domashnego-nasilija-v-evrope-pryuchutsya-v-aptekah-po-kodovomu-slovu/>> (дата звернення 31.03.2020).

⁴ Randall I, 'Coronavirus crisis could cause a loneliness epidemic in older adults: Study shows cutting off over-50s from transport, retail and leisure facilities increases feelings of isolation and depression' <<https://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-8150913/Coronavirus-crisis-cause-loneliness-epidemic-older-adults.html>> (дата звернення 31.03.2020).

⁵ 'Коронавірус може викликати «епідемію» самотності – експерти' (УНІАН 27 березня 2020) <<https://www.unian.ua/health/intimacy/10933745-koronavirus-mozhe-viklikati-epidemiyu-samotnosti-eksperti.html>> (дата звернення 31.03.2020).

значення не зникнуть, а у зв'язку із неможливістю законного перетину кордону будуть відшукуватися шляхи його нелегального перетину та ін.

У таких умовах активізація комплексу заходів із запобігання злочинності є нагальною. Під час карантину правоохоронцям та населенню важко впливати на поведінку злочинця, тому максимальні зусилля мають бути спрямовані на забезпечення громадян від злочинів. Саме це є головною специфікою стратегії зменшення можливостей вчинення злочинів¹, використання головних рекомендацій якої є доволі перспективним у вказаний період.

¹ Шрамко С С 'Поняття та специфіка стратегії зменшення можливостей вчинення злочинів' (2017) 1 (8) Вісник Асоціації кримінального права України 200; 193–202 DOI: <https://doi.org/10.21564/2311-9640.2017.8.166676>.

Висновки. Таким чином, фактор біологічного походження – вірус, який становить загрозу для здоров'я людини і поширився на надвелику територію, охопивши низку держав різного рівня розвитку, – здійснив «переворот» у звичному розпорядку як законослухняного населення, так і злочинців. Відголоски карантинних заходів ще певний, не виключено, що й тривалий, час впливатимуть на життя суспільства, зокрема, і на стан злочинності у ньому. Конкретні зміни можна буде побачити із часом, отримавши офіційні статистичні дані судових та правоохоронних органів. Однак існує ризик неповного відбиття реальної картини злочинності у цей особливий для всього світу час. Тому і правоохоронні органи, і населення повинні докладати максимальних зусиль для збереження правопорядку.

REFERENCES

List of legal documents

Legislation

1. Pro zapobihannia poshyrenniu na terytorii Ukrainy hostroi respiratornoi khvoroby COVID-19, sprychynenoi koronavirusom SARS-CoV-2: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11 bereznia 2020 r. №211 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-p> (in Ukrainian).

Bibliography

Authored books

1. Kivenko N, Lanovenko I, Mel'nyk P, *Deviantna povedinka: suchasna paradyhma* [Deviant activities: modern paradigm] (Akad derzh podat Sluzhby Ukrainy 2002) (in Ukrainian).

Journal articles

2. Shramko S, 'Poniattia ta spetsyfika stratehii zmeshennia mozhyvostej vchynennia zlochyniv' [The Concept and Specificity of Strategy of reduction of opportunities for crimes committing] (2017) 1 (8) *Visnyk Asotsiatsii kryminal'noho prava Ukrainy – Herald of the Association of Criminal Law of Ukraine* 193–202 DOI: <https://doi.org/10.21564/2311-9640.2017.8.166676> (in Ukrainian).

Websites

3. Bradley B, 'How the stay-at-home order has impacted Chicago's crime statistics' (WGN9) <<https://wgntv.com/news/wgn-investigates/how-the-stay-at-home-order-has-impacted-chicagos-crime-statistics/>> (in English).
4. INTERPOL warns of financial fraud linked to COVID-19 (INTERPOL) <<https://www.interpol.int/News-and-Events/News/2020/INTERPOL-warns-of-financial-fraud-linked-to-COVID-19>> (in English).
5. Kudisch J, 'Positive effects of COVID-19, why police say it's lowering crime rates' <<https://www.wthitv.com/content/news/Positive-effects-of-COVID-19-why-police-say-its-lowering-crime-rates-569054011.html>> (in English).
6. Long C, Balsamo M, Muhumuza R, 'Coronavirus-related crimes capitalize on fear' *Northwest Herald* <<https://www.nwherald.com/2020/03/24/coronavirus-related-crimes-capitalize-on-fear/as7il4i/>> (in English).
7. Parrish M, 'Crime rates and COVID-19' <<https://www.pahomepage.com/news/crime-rates-and-covid-19/>> (in English).
8. Randall I, 'Coronavirus crisis could cause a loneliness epidemic in older adults: Study shows cutting off over-50s from transport, retail and leisure facilities increases feelings of isolation and depression' <<https://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-8150913/Coronavirus-crisis-cause-loneliness-epidemic-older-adults.html>> (in English).
9. Tompkins A, 'How will coronavirus-related closures and quarantines affect crime rates?' <<https://www.poynter.org/reporting-editing/2020/how-will-coronavirus-related-closures-and-quarantines-affect-crime-rates/>> (in English).
10. 'Bezpeka ta vidpovidal'nist': Instruktsiia vid MZS Ukrainy ta MOZ Ukrainy dlia tykh, khto povertaiet'sia z-za kordonu' [Safety and Responsibility: Instruction from the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine and the Ministry of Health of Ukraine for returned from abroad] (MOZ) <<https://moz.gov.ua/article/news/bezpeka-ta-vidpovidalnist-instrukcija-vid-mzs-ukraini-ta-moz-ukraini-dlja-tih-hto-povertaetsja-z-za-kordonu>> (in Ukrainian).

11. 'V Kyievi spalakhnula nova epidemiiia – virus bandytyzmu' [A new epidemic outbreak in Kiev – the gangster virus] (UKRRRAIN) <https://ukrain.com/v_kievi_spalakhnula_nova_epidemiiya_virus_bandytyzma.html> (in Ukrainian).
12. 'Vo vsjom mire iz-za karantina rastjot chislo sluchaev domashnego nasilija. V Evrope prjachutsja v aptekah po kodovomu slovu' [Throughout the world, the number of cases of domestic violence is increasing due to quarantine. In Europe, they hide in pharmacies by the code word] (Esquire) <<https://esquire.ru/articles/168403-vo-vsem-mire-iz-za-karantina-rastet-chislo-sluchaev-domashnego-nasilija-v-evrope-pryachutsya-v-aptakah-po-kodovomu-slovu/>> (in Russian).
13. 'Kiberpolitsiia rozpovidaie pro typovi vypadky shakhrajstva pid chas koronavirusu' [Cyber police tell about typical cases of coronavirus fraud] (Kiberpolitsiia Ukrainy) <<https://cyberpolice.gov.ua/article/kiberpoliczija--rozpovidaye-pro-typovi-vypadky-shaxrajstva-pid-chas-koronavirusu-1820/>> (in Ukrainian).
14. 'Koronavirus mozhe vyklykati «epidemiiu» samotnosti – eksperty' [Coronavirus can cause «epidemic» of loneliness – experts] (UNIAN 27 bereznia 2020) <https://www.unian.ua/health/intimacy/10933745-koronavirus-mozhe-viklikati-epidemiiu-samotnosti-eksperti.html> (in Ukrainian).
15. 'Koronavirus: u Pol'schi politsiia zvernulas' do kryminalitetu z prokhanniam tymchasovo prypynyty skoiuvaty zlochyny' [Coronavirus: Police in Poland asked criminals refuse from crime committing] (Priamyi 20 bereznia 2020) <<https://prm.ua/koronavirus-u-polshhi-politsiya-zvernulas-do-kriminalitetu-z-prohanniam-timchasovo-pripyniti-skoyuvati-zlochyni/>> (in Ukrainian).
16. 'Pandemiiia koronavirusnoi khvoroby 2019' [Coronavirus disease pandemic 2019] (Wikipedia) <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%8F_%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%96%D1%80%D1%83%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%97_%D1%85%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%B8_2019> (in Ukrainian).
17. 'U SShA politsejs'ki poprosyly ne skoiuvaty zlochyniv na chas pandemii koronavirusu' [The USA police have been asked not to commit crimes during the pandemic of coronavirus] (NizhynNEWS) <<https://nizhyn.in.ua/u-ssha-policejski-poprosili-ne-skoyuvati-zlochyniv-na-chas-pandemi%D1%97-koronavirusu.html>> (in Ukrainian).

Калініна А. В. Пандемія вірусу vs правопорядок: кримінологічний прогноз

У статті аналізуються можливі зміни у головних тенденціях злочинності в державі, зокрема й в Україні, пов'язані із запровадженням карантину через світову пандемію Covid-2019. Наразі світова громада постала не лише перед загрозою коронавірусу, а й перед реальними та потенційними кількісними і якісними змінами у стані злочинності. І хоча сам період та суворість карантинних заходів у кожній з уражених вірусом держав децю відрізняється за моментом початку та хронологічними рамками, вказані зміни на їх території є схожими.

У зв'язку з пандемією COVID-19 та пов'язаними з нею карантинними заходами можна прогнозувати: 1) збільшення кількості кримінально-караних порушень санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним хворобам та масовим отруєнням (ст. 325 КК України); 2) зростання кількості шахрайств; 3) поширення випадків вандалізму, мародерства, хуліганств, особливо в нічний час; 4) збільшення проявів кіберзлочинності; 5) зростання кількості випадків домашнього насильства, насильницьких злочинів, злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості, вчинених на побутовому ґрунті; 6) пошкваллення деяких фонових для злочинності явищ (особливо алкоголізму, наркоманії, самогубств, безпритульності і т.п.); 7) активізацію нелегальної міграції і пов'язаних із нею злочинів та ін.

Таким чином, відголоски карантинних заходів ще певний, не виключено, що й тривалий, час впливатимуть на життя суспільства, зокрема і на стан злочинності у ньому.

Ключові слова: пандемія, COVID-19, злочинність, кримінологічний прогноз.

Калинина А. В. Пандемия вируса vs правопорядок: криминологический прогноз

В статье анализируются возможные изменения в главных тенденциях преступности в государстве, в том числе и в Украине, связанные с введением карантина из-за мировой пандемии COVID-19. На текущий момент мировое сообщество оказалось лицом к лицу не только перед угрозой коронавируса, но и перед реальными и потенциальными количественными и качественными изменениями в состоянии преступности. И хотя сам период и строгость карантинных мероприятий в каждом из пораженных вирусом государств несколько отличается по моменту возникновения и продолжительности, указанные изменения на их территориях являются схожими.

В связи с пандемией COVID-19 и связанными с ней карантинными мерами можно прогнозировать: 1) увеличение количества уголовно наказуемых нарушений санитарных правил и норм по предотвращению инфекционных

болезней и массовых отравлений (ст. 325 УК Украины); 2) рост количества мошенничеств; 3) распространение случаев вандализма, мародерства, хулиганств, особенно в ночное время; 4) увеличение проявлений киберпреступности; 5) рост числа случаев домашнего насилия, насильственных преступлений, преступлений против половой свободы и половой неприкосновенности, совершенных на бытовой почве; 6) изменения в сторону увеличения в некоторых фоновых для преступности явлениях (особенно алкоголизме, наркомании, самоубийствах, беспризорности и т.п.); 7) активизацию нелегальной миграции и связанных с ней преступлений и др.

Таким образом, отголоски карантинных мероприятий еще определённое, не исключено, что и длительное, время будут влиять на жизнь общества, в том числе и на состояние преступности в нем.

Ключевые слова: пандемия, COVID-19, преступность, криминологический прогноз.

Kalinina A. V. Virus Pandemic vs public order: criminological estimation

The scientific paper is dedicated to the analysis of the possible changes in the main crime trends in the state (Ukraine also) related to the quarantine through the worldwide pandemic COVID-2019. The global community currently faces not only to the threat of coronavirus, but also the real and potential quantitative and qualitative changes in crime. Although the period and severity of the quarantine measures in each of the virus-affected countries are somewhat different in start and chronological frameworks, the crime changes in their territories are similar.

In view of the COVID-19 pandemic and its related quarantine measures, the following can be predicted: 1) an increase in the number of criminal violations of sanitary rules and norms regarding the prevention of infectious diseases and mass poisoning (Article 325 of the Criminal Code of Ukraine); 2) an increase in the number of frauds, primarily related to the purchase and sale of personal protective equipment, food, items for personal use, etc. through the Internet; the dissemination of «high-performance drugs» for coronavirus or drugs that make it impossible to infect them; disinfection of premises, cars, things, etc. from coronavirus; financial help offers related to the COVID-19; 3) the spread of cases of vandalism, looting, hooliganism, especially at night; 4) an increase in the level of cybercrimes; 5) an increase in the number of cases of domestic violence, violent crimes, sexual liberty and sexual assault committed on the domestic motives; 6) an increase of some crime backgrounds phenomena (especially alcoholism, drug addiction, suicide, homelessness, etc.); 7) intensifying the movement of illegal migrants, etc.

Thus, the echoes of quarantine measures will affect on the life of society, in particular, on the crime state in it, for a certain (it is possible that for a long) time.

Keywords: pandemic, COVID-19, crime, criminological estimation.